

Tema a 20-a: Euharistia (II)

Sfânta Liturghie este o jertfă într-un sens propriu și deosebit, pentru că „re-prezintă” (face prezentă), în celebrarea liturgică a Bisericii de astăzi, singura jertfă a răscumpărării noastre, pentru că este memorialul ei și aplică rodul ei.

09.06.2022

1. Dimensiunea sacrificială a Sfintei Liturghii

1.1. În ce sens este Sfânta Liturghie o jertfă?

Sfânta Liturghie este o *jertfă* într-un sens cu totul deosebit, „nou” în comparație cu jertfele religiilor naturale și cu jertfele rituale din Vechiul Testament: este o jertfă pentru că Sfânta Liturghie „reprezintă” (face prezentă), în celebrarea liturgică a Bisericii de astăzi, singura jertfă a răscumpărării noastre, pentru că este memorialul ei și îi aplică rodul (cf. *Catehismul*, nr. 1362-1367).

De fiecare dată când celebrează Euharistia, Biserica este chemată să accepte darul pe care i-l oferă Cristos și să participe astfel la jertfa Domnului său, oferindu-se împreună cu El Tatălui pentru mântuirea lumii. Prin urmare, se poate afirma că

Sfânta Liturghie este jertfa lui Cristos și a Bisericii.

Să analizăm mai îndeaproape aceste două aspecte ale Tainei Euharistice.

1.2. Euharistia, prezența sacramentală a jertfei răscumpărătoare a lui Isus Cristos

După cum am mai spus, Sfânta Liturghie este o jertfă adevărată și propriu zisă datorită relației sale directe – de identitate sacramentală – cu jertfa unică, perfectă și definitivă a Crucii [1]. Această relație a fost instituită de Isus Cristos la Cina cea de Taină, când a dat apostolilor, sub formă de pâine și vin, *Trupul Său jertfit și Sângele Său vărsat pentru iertarea păcatelor*, anticipând în ritul memorial ceea ce s-a întâmplat istoric, puțin timp mai târziu, pe Golgota.

De atunci, Biserica, sub călăuzirea și sub puterea Duhului Sfânt, nu a încetat niciodată să împlinească porunca pe care Isus Cristos a dat-o ucenicilor săi: „Faceți aceasta în amintirea mea” (Lc 22,19; 1 Cor 11,24-25). În acest fel, ea „proclamă” (face prezentă prin cuvânt și sacrament) „moartea Domnului” (adică jertfa Sa: cf. Ef 5,2; Evr 9,26), „până când va veni din nou” (deci, învierea și înălțarea sa glorioasă) (cf. 1 Cor 11,26).

Această proclamare sacramentală a misterului pascal al Domnului, are o eficacitate deosebită, deoarece nu numai că jertfa răscumpărătoare a lui Cristos este reprezentată *in signo* sau *in figura*, dar este și făcută cu adevărat prezentă: Persoana sa și evenimentul mântuitor comemorat sunt actualizate. *Catehismul Bisericii Catolice* o exprimă astfel: „Euharistia este memorialul Paștelui lui Cristos, actualizarea și oferirea sacramentală

a jertfei lui unice, în liturgia Bisericii, care este Trupul lui” (*Catehismul*, nr. 1362).

Prin urmare, atunci când Biserica celebrează Euharistia, prin consacrarea pâinii și a vinului în Trupul și Sângele lui Cristos, aceeași Victimă de pe Golgota este făcută prezentă, acum glorioasă; același Preot, Isus Cristos; același act de oferire sacrificială (jertfa primordială a Crucii), unit în mod inseparabil cu prezența sacramentală a lui Cristos; o oferire mereu prezentă în Cristos înviat și glorios [2]. Doar manifestarea exterioară a acestei jertfe de sine se schimbă: pe Calvar, prin patima și moartea Crucii; în Sfânta Liturghie, prin sacramentul-memorial: dubla consacrare a pâinii și a vinului în contextul Rugăciunii Euharistice (imaginea sacramentală a imolării Crucii) [3].

În concluzie: Cina cea de Taină, jertfa de pe Calvar și Euharistia sunt strâns legate între ele: Cina cea de Taină a fost anticiparea sacramentală a jertfei de pe Cruce; Euharistia, instituită atunci de Isus Cristos, perpetuează (face prezentă) de-a lungul veacurilor, oriunde este celebrată sacramental, unica jertfă răscumpărătoare a Domnului, pentru ca toate generațiile să intre în contact cu Cristos și să primească mântuirea pe care El o oferă întregii umanități [4].

1.3 Sfânta Liturghie este jertfa lui Cristos și a Bisericii

Sfânta Liturghie este jertfa lui Cristos și a Bisericii, pentru că de fiecare dată când se celebrează Taina Euharistică, ea, Biserica, participă la jertfa Domnului său, intrând în comuniune cu El – cu oferirea Sa sacrificială către Tatăl – și cu bunurile răscumpărării pe care El le-

a obținut pentru noi. Întreaga Biserică se oferă și este oferită în Cristos Tatălui prin Duhul Sfânt. Acest lucru este afirmat de tradiția vie a Bisericii, atât în textele liturgice, cât și în învățăturile Părinților și ale Magisteriului [5]. Fundamentul acestei doctrine se găsește în principiul unirii și cooperării dintre Cristos și mădularele Trupului Său, clar enunțat de Conciliul Vatican II: „În această mare lucrare, prin care Dumnezeu este perfect glorificat și oamenii sfințiți, Cristos asociază întotdeauna cu sine pe Mireasa sa preaiubită, Biserica” [6].

Biserica se oferă împreună cu Cristos

Participarea Bisericii – poporul lui Dumnezeu structurat ierarhic – la oferirea jertfei euharistice este legitimată de porunca lui Isus: „faceți aceasta în amintirea mea [ca

memorial al meu]”, și se reflectă în formula liturgică „*memores ... offerimus ... [tibi Pater] ... gratias agentes ... hoc sacrificium*”, folosită frecvent în rugăciunile euharistice ale Bisericii antice [7], și la fel de prezentă în rugăciunile euharistice de astăzi [8].

După cum mărturisesc textele liturgiei euharistice, credincioșii nu sunt simpli spectatori ai unui act de cult săvârșit de preotul celebrant; toți pot și trebuie să participe la oferirea jertfei euharistice, pentru că, în virtutea botezului, au fost încorporați în Cristos și fac parte din „neamul ales, preoția regală, națiunea sfântă, poporul pe care Dumnezeu si l-a câștigat” (1 Pt 2,9); adică din noul popor al lui Dumnezeu în Cristos, pe care el însuși continuă să-l adune în jurul său, pentru ca de la un capăt la altul al pământului să aducă o jertfă desăvârșită pentru numele său (cf.

Mal 1,10-11). Ei oferă nu numai cultul spiritual al jertfei propriilor fapte și al întregii lor existențe, ci și – în Cristos și împreună cu Cristos – al victimei pure, sfinte și imaculate. Toate acestea implică exercitarea preoției comune a credincioșilor în Euharistie.

Între jertfa Bisericii și jertfa lui Cristos nu există o juxtapunere, ci o identificare. Credincioșii nu oferă o jertfă deosebită de cea a lui Cristos, pentru că, unindu-se cu El, Îi dau posibilitatea de a încorpora jertfa Bisericii în jertfa Sa, astfel încât jertfa Bisericii devine însăși jertfa lui Cristos.

Și El, Isus Cristos, este cel care oferă jertfa spirituală a credincioșilor încorporată în propria Sa jertfă. Relația dintre aceste două aspecte nu poate fi caracterizată ca o juxtapunere sau o succesiune, ci ca o prezență a unuia în celălalt.

Biserica se oferă împreună cu Cristos

Biserica, în unire cu Cristos, nu numai că oferă jertfa euharistică, dar se oferă și în El, deoarece, ca Trup și Mireasă, este unită în mod inseparabil cu Capul și Mirele ei.

Învățătura Părinților este foarte clară în această privință. Pentru Sfântul Ciprian, Biserica oferită (ofranda invizibilă a credincioșilor) este simbolizată în oferirea liturgică a darurilor de pâine și vin amestecate cu câteva picături de apă, ca materie a Jertfei din altar [9]. Pentru Augustin este clar că în Jertfa altarului întreaga Biserică este oferită împreună cu Domnul ei și că acest lucru se manifestă în celebrarea sacramentală însăși: „Această cetate pe deplin răscumpărată, adică adunarea și societatea sfinților, este oferită lui Dumnezeu ca jertfă universală de

către Marele Preot care, sub formă de sclav, s-a oferit pe sine însuși pentru noi în patima sa, pentru a face din noi trupul unui Cap atât de mare... Așa este jertfa creștinilor: «fiind mulți, nu suntem decât un singur trup în Cristos» (Rom 12,5). Biserica celebrează acest mister în sacramentul altarului, bine cunoscut de credincioși, unde arată că în ceea ce oferă se oferă pe sine însăși” [10]. Pentru Sfântul Grigorie cel Mare, celebrarea Euharistiei este o încurajare pentru noi să imităm exemplul Domnului, oferindu-i viața noastră Tatălui așa cum a făcut-o Isus; în acest fel, mântuirea care vine din Crucea Domnului va ajunge la noi: „Este necesar ca atunci când celebrăm această jertfă euharistică să ne oferim lui Dumnezeu cu căință sufletească, pentru că noi, cei care celebrăm misterele pătimirii Domnului, trebuie să imităm ceea ce facem. Și atunci ostia ne va lua locul

înaintea lui Dumnezeu, dacă ne facem ostii pe noi înșine” [11].

Liturghia euharistică însăși nu încetează să exprime participarea Bisericii, sub îndemnul Duhului Sfânt, la jertfa lui Cristos: „Privește cu bunătate darul Bisericii tale și recunoscând în el jertfa prin a cărei ne-ai împăcat cu tine, dă-ne nouă, celor care ne hrănim cu trupul și sângele Fiului tău, harul ca, din plinătatea Duhului Sfânt, să devenim un singur trup și un singur suflet în Cristos. Duhul Sfânt să facă din noi un prinos veșnic,...” [12]. În mod asemănător ne rugăm în Rugăciunea euharistică IV: „Privește, Doamne, spre jertfa pe care tu însuți ai pregătit-o Bisericii tale, și tuturor celor care se vor împărtăși din aceeași Pâine și din același Potir, dă-le cu bunătate harul, ca, adunați de Duhul Sfânt într-un singur trup, să devină jertfă vie în Cristos, spre lauda măririi tale”.

Participarea credincioșilor constă mai întâi de toate în unirea interioară cu jertfa lui Cristos, făcută prezentă pe altar prin slujirea preotului care celebrează. Nu se poate spune în nici un fel că credincioșii „concelebrează” cu preotul [13], deoarece el singur acționează *in persona Christi Capitis*. Dar ei participă la celebrarea jertfei, prin preoția comună primită prin botez. Această participare interioară trebuie să se manifeste în participarea exterioară: în comuniune (în stare de har), în răspunsurile și rugăciunile pe care credincioșii le fac împreună cu preotul, în poziții și, uneori, în îndeplinirea anumitor rituri, cum ar fi proclamarea lecturilor sau rugăciunea credincioșilor.

În ceea ce privește Magisteriul contemporan, este suficient să cităm acest text din Catehismul Bisericii Catolice: „Euharistia este și jertfa

Bisericii. Biserica, fiind Trupul lui Cristos, participă la ofranda Capului său. Împreună cu El, și ea însăși e oferită în întregime. Ea se unește cu mijlocirea lui la Tatăl pentru toți oamenii. În Euharistie, jertfa lui Cristos devine și jertfa mădularelor Trupului lui. Viața credincioșilor, lauda, suferința, rugăciunea, munca lor se unesc cu acelea ale lui Cristos și cu jertfa lui totală și dobândesc astfel o valoare nouă. Jertfa lui Cristos reactualizată pe altar oferă tuturor generațiilor de creștini posibilitatea de a se uni cu jertfa lui” (*Catehismul*, nr. 1368).

Doctrina pe care tocmai am enunțat-o este de o importanță fundamentală pentru viața creștină. Toți credincioșii sunt chemați să participe la Sfânta Liturghie prin exercitarea preoției lor regale, adică cu intenția de a oferi viața lor fără pată de păcat Tatălui, împreună cu Cristos, Victima imaculată, într-o jertfă spiritual-

existențială, restituindu-i cu iubire filială și mulțumire tot ceea ce au primit de la El. În acest fel, caritatea divină – curentul iubirii trinitare, care acționează în celebrarea Euharistiei – le va transforma întreaga existență.

Credincioșii trebuie să facă în așa fel încât Sfânta Liturghie să fie cu adevărat *centrul și rădăcina vieții lor interioare* [14], ordonându-și întreaga zi, munca și toate acțiunile lor spre ea. Aceasta este o manifestare majoră a „sufletului preoțesc”. În această linie, Sfântul Josemaría ne îndeamnă: „Străduiește-te să faci din Sfântul Sacrificiu al altarului centrul și rădăcina vieții tale interioare, astfel încât întreaga zi să devină un act de cult – prelungire a Liturghiei pe care ai ascultat-o și pregătire pentru următoarea – care se revarsă în invocații, vizite la Sfântul Sacrament,

oferirea muncii profesionale și a vieții de familie...” [15].

Sfintele Liturghii fără participarea poporului au, de asemenea, un caracter public și social. Efectele lor se extind în orice loc și în orice timp. De aici marea conveniență ca preoții să celebreze în fiecare zi, chiar și atunci când nu poate exista o participare a credincioșilor [16].

2. Scopurile și roadele Sfintei Liturghii

Sfânta Liturghie, în măsura în care este o re-prezentare sacramentală a jertfei lui Cristos, are aceleași scopuri ca și jertfa de pe Cruce [17]. Aceste scopuri sunt: scopul latreutic (de a-L lăuda și adora pe Dumnezeu Tatăl, prin Fiul, în Duhul Sfânt); scopul euharistic (de a-I mulțumi lui Dumnezeu pentru creație și răscumpărare); scopul propitiatoriu (de a repara ofensa adusă lui

Dumnezeu prin păcatele noastre); și scopul impetrativ (de a-I cere lui Dumnezeu darurile și harurile sale). Acest lucru este exprimat în diferitele rugăciuni care fac parte din celebrarea liturgică a Euharistiei, în special în Gloria, în Crez, în diferitele părți ale Anaforei sau ale Rugăciunii Euharistice (Prefață, Sanctus, Epicleză, Anamneză, Intercesiuni, Doxologia finală), în Rugăciunea Domnească și în rugăciunile proprii fiecărei Liturghii: Colecta, Rugăciunea asupra Darurilor, Rugăciunea după Împărtășanie.

Prin roadele Sfintei Liturghii înțelegem efectele pe care puterea mântuitoare a Crucii, prezentă în jertfa euharistică, le generează în oameni atunci când aceștia o acceptă în mod liber, cu credință, speranță și iubire față de Răscumpărător. Aceste roade implică în esență o creștere în harul sfințitor și o mai intensă conformație existențială cu Cristos,

în conformitate cu modul specific pe care ni-l oferă Euharistia.

Aceste roade ale sfințeniei nu se determină în mod identic la toți cei care participă la jertfa euharistică; ele vor fi mai mari sau mai mici în funcție de inserția fiecăruia în celebrarea liturgică și în măsura credinței și devotamentului său. Prin urmare, la roadele Sfintei Liturghii participă în moduri diferite: întreaga Biserică; preotul care celebrează și cei care, uniți cu el, participă la celebrarea euharistică; cei care, fără a participa la Liturghie, sunt uniți spiritual cu preotul care celebrează; și cei pentru care se aplică Liturghia, care pot fi vii sau decedați [18].

Atunci când un preot primește o ofertă de a aplica fructele Sfintei Liturghii pentru o intenție, are obligația gravă să facă acest lucru [19].

Bibliografie de bază

- *Catehismul Bisericii Catolice*, nr. 1356-1372.
- Ioan Paul al II-lea, Enc. *Ecclesia de Eucharistia*, 17-IV-2003, nr. 11-20.
- Benedict al XVI-lea, Ex. ap. *Sacramentum caritatis*, 22 feb. 2007, nr. 6-15; 34-65.
- Congregația pentru Cultul Divin și Disciplina Sacramentelor, Instrucțiunea *Redemptionis Sacramentum*, 25-III-2004, nr. 36-47; 48-79.

Lectură recomandată

- Sfântul Josemaría, Omilia „Euharistia, misterul credinței și al iubirii”, în *Este Cristos care trece*, nr. 83-94.

- J. Ratzinger, *La Eucaristía centro de la vida. Dios está cerca de nosotros*, Edicep, Valencia 2003, pp. 29-44; 45-60; 61-80.

- J. Echevarría, *Eucaristía y vida cristiana*, Rialp, Madrid 2005, pp. 49-80; 153-240.

- A. García Ibáñez, *La Santa Misa, centro y raíz de la vida del cristiano*, „Romana” 28 (1999), pp. 148-165.

- J.R. Villar - F.M. Arocena - L. Touze, „Eucaristía”, în C. Izquierdo (dir.), *Diccionario de Teología*, Eunsa, Pamplona 2006, pp. 358-360.

.....

[1] Catehismul Bisericii Catolice se exprimă astfel: „Jertfa lui Cristos și jertfa Euharistiei sunt, prin urmare, o unică jertfă” (*Catehismul*, nr. 1367).

[2] În acest sens, Catehismul Bisericii Catolice afirmă: „Cristos își semnifică și își realizează misterul pascal, mai ales, în liturgia Bisericii. În timpul vieții sale pământești, Isus vestea prin învățătura sa și anticipa prin acțiunile sale misterul pascal. Când i-a sosit Ceasul (cf. In 13,1; 17,1), a trăit unicul eveniment din istorie care nu trece: Isus moare, este îngropat, învie din morți și șade de-a dreapta Tatălui «o dată pentru totdeauna» (Rom 6,10; Evr 7,27; 9,12). Este un eveniment real, survenit în istoria noastră, dar este unic: toate celelalte evenimente ale istoriei au loc o dată, apoi trec, înghițite de trecut. Misterul pascal al lui Cristos, dimpotrivă, nu poate rămâne numai în trecut, fiindcă, prin Moartea sa, El a nimicit moartea și, fiindcă tot ceea ce Cristos este și tot ceea ce a făcut și a suferit pentru toți oamenii se împărtășește din veșnicia dumnezeiască, și astfel, se situează deasupra tuturor timpurilor și se face prezent în toate timpurile.

Evenimentul Crucii și al Învierii rămâne și atrage totul spre Viață” (*Catehismul*, nr. 1085).

[3] Semnul sacramental al Euharistiei nu provoacă din nou, nu produce sau reproduce realitatea făcută prezentă (nu reînnoiește din nou jertfa sângeroasă a crucii, căci Cristos a înviat și „moartea nu mai are stăpânire asupra lui” (Rom 6,9), și nici nu provoacă în Cristos ceva ce el nu posedă deja în mod deplin și definitiv: nu cere noi acte de imolare și de jertfă în Cristos glorios). Euharistia face pur și simplu prezentă o realitate preexistentă: Persoana lui Cristos – Cuvântul întrupat, răstignit și înviat – și, în El, actul de sacrificiu al răscumpărării noastre. Semnul îi oferă doar un nou mod sacramental de prezență, permițând, așa cum vom vedea mai jos, Bisericii să participe la jertfa Domnului.

[4] În acest sens, Conciliul Vatican II afirmă: „Lucrarea răscumpărării noastre se împlinește ori de câte ori se celebrează pe altar jertfa crucii, prin care Cristos, «care este Paștele nostru, a fost imolat» (1 Cor 5,7)” (Const. *Lumen Gentium*, nr. 3).

[5] Cf. *Catehismul*, nr. 1368-1370.

[6] Conciliul Vatican II, Const. *Sacrosanctum Concilium*, nr. 7.

[7] Cf. Rugăciunea euharistică din Tradiția apostolică a Sfântului Ipolit; Anafora lui Addai și Mari; Anafora Sfântului Marcu.

[8] Cfr. *Missalul Roman*, Rugăciunea euharistică I (*Unde et memores* și *Supra quae*); Rugăciunea euharistică III (*Memores igitur; Respice, quaesumus* și *Ipse nos tibi*); expresii similare se găsesc în Rugăciunile II și IV.

[9] Cf. Sfântul Ciprian, Ep. 63, 13: CSEL 3, 71.

[10] Sfântul Augustin, *De civ. Dei*, 10, 6: CCL 47, 279.

[11] Sfântul Grigorie cel Mare, *Dialog*, 4, 61, 1: SChr 265, 202.

[12] *Missalul Roman*, Rugăciunea euharistică III: *Respice, quaesumus* și *Ipse nos tibi*.

[13] Cf. Pius XII, Scrisoarea enciclică *Mediator Dei*: DS 3850; Congregația pentru Cultul Divin și Disciplina Sacramentelor, Instrucțiunea *Redemptionis Sacramentum*, nr. 42.

[14] Cf. Sfântul Josemaría, *Este Cristos care trece*, nr. 87.

[15] Sfântul Josemaría, *Forja*, nr. 69.

[16] Cf. Conciliul din Trento, *Doctrina despre Sfânta Liturghie*, cap. 6: DS 1747; Conciliul Vatican II, Decretul *Presbyterorum Ordinis*, nr. 13; Sf.

Ioan Paul al II-lea, Enc. *Ecclesia de Eucharistia*, nr. 31; Benedict al XVI-lea, Ex. *Sacramentum caritatis*, nr. 80.

[17] Această identitate a scopurilor se bazează nu numai pe intenția celebrantului Bisericii, ci mai ales pe prezența sacramentală a lui Isus Cristos însuși: în El, scopurile pentru care și-a oferit viața Tatălui sunt încă actuale și operaționale (cf. Rom 8,34; Evr 7,25).

[18] Cererea despre care vorbim – este o rugăciune specială de mijlocire – nu implică niciun efect automat asupra mântuirii; harul nu vine la credincioși în mod mecanic, ci pe măsura unirii lor cu Dumnezeu prin credință, speranță și iubire.

[19] Cf. *CDC*, 945-958. Prin această aplicație particulară, preotul celebrant nu exclude de la binecuvântările jertfei euharistice nici pe ceilalți membri ai Bisericii,

nici întreaga omenire; el îi include
pur și simplu pe unii dintre
credincioși într-un mod special.

Ángel García Ibáñez

pdf | document generat automat din
[https://dev.opusdei.org/ro-ro/article/
tema-a-20-a-euharistia-ii/](https://dev.opusdei.org/ro-ro/article/tema-a-20-a-euharistia-ii/) (04.08.2025)